

Organizácia VS

PhDr. Matúš VYROSTKO, PhD.

3. prednáška

**SLEZSKÁ
UNIVERZITA**
FAKULTA VEŘEJNÝCH
POLITIK V OPAVĚ

Subjekty a vykonávatelia VS

- **Orgány štátnej správy ako vykonávatelia verejnej správy fungujú na vzťahoch podriadenosti a nadriadenosti,**
- **štátnu správu uskutočňujú ako nariad'ovaciú a výkonnú činnosť.**
- **Majú všeobecné znaky, t. j. také ako iné štátne orgány a špecifické znaky, t. j. také, ktoré sú typické pre štátnu správu.**

- **Medzi všeobecné znaky možno zaradiť, napr.:**
  - - svoju činnosť vykonávajú v mene štátu a stojí za nimi donucovacia moc štátu,
  - - ich vznik (kreovanie) a ich pôsobnosť a právomoc je určená ústavou a zákonmi,
  - - ich organizačná štruktúra je regulovaná právom.

- **Medzi špecifické znaky patria, napr.:**
  - - na základe zákona môžu vydávať všeobecne záväzné právne predpisy,
  - - ich činnosť možno upraviť aj vnútornými prepismi a pokynmi.

- **znaky:**
  - - správu vykonávajú na základe zákona a v jeho medziach,
  - - obce a vyššie územné celky majú postavenie právnických osôb,
  - - do samostatnej pôsobnosti územnej samosprávy a jej orgánov možno zasahovať iba zákonom alebo na základe medzinárodnej zmluvy,
  - - na orgány územnej samosprávy možno zákonom preniesť niektoré úlohy štátnej správy (tzv. prenesený výkon štátnej správy). Plnenie týchto úloh kontroluje štát (štátne orgány), ktorý ich zabezpečovanie finančne uhrádza, alebo sa na úhrade podieľa.

**SLEZSKÁ
UNIVERZITA
V OPAVĚ**

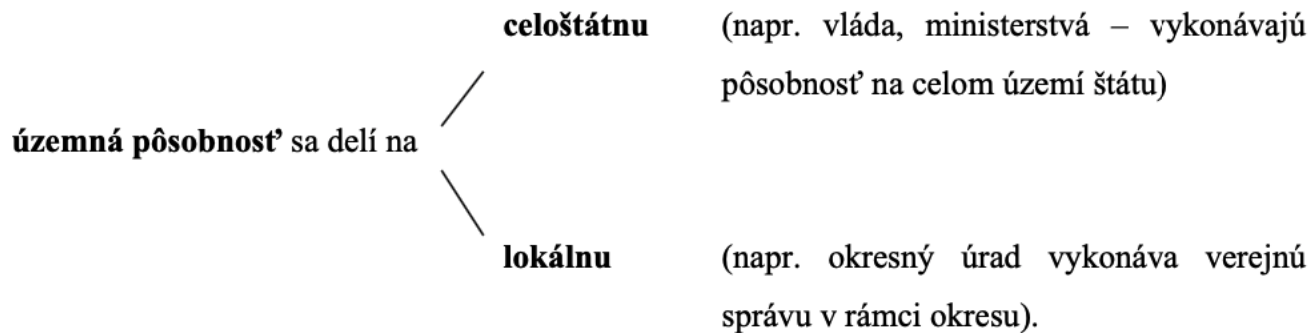
Právomoc a pôsobnosť

- **okruh vymedzených úloh, ktorý má orgán verejnej správy na určitom územnom priestore zabezpečiť. Pôsobnosť je inštitútom hmotného práva a môžeme ju deliť podľa niekoľkých kritérií, z ktorých najvýznamnejšie sú kritéria vecnosti a územia**

- **zverené prostriedky, pomocou ktorých má orgán verejnej správy zabezpečiť plnenie jemu určených úloh.**
- **Inak povedané ide o oprávnenie orgánu verejnej správy vykonávať verejnú moc, ktoré musí byť zákonom alebo iným právnym predpisom zabezpečené po stránke materiálnej, finančnej, personálnej.**

- **V oblasti verejnej správy má jej orgán v rámci svojej právomoci zverené hlavne tieto prostriedky:**
  - - vydávať nariadenia a iné podzákonné akty
  - - vydávať správne (konkrétne) akty,
  - - uzatvárať verejnoprávne zmluvy,
  - - vykonávať rozhodnutia (exekúcia),
  - - vykonávať správny dozor.

Princípy organizačnej výstavby verejnej správy

- **Organizačné princípy možno rozdeliť na niekoľko skupín, pre účely výučby považujeme za potrebné hovoriť o týchto skupinách:**
  - a) územné, odvetvové a funkčné princípy,
  - b) kolegiálny a monokratický princíp,
  - c) princíp volebný a vymenúvací,
  - d) princíp centralizácie, decentralizácie, dekoncentralizácie a koncentrácie.

- **Územný princíp** predstavuje vybudovanie orgánov verejnej správy podľa územného hľadiska.
- To znamená určenie pôsobnosti a právomoci len na určitej časti územia.
- Cieľom tohto princípu je zabezpečiť také vzťahy orgánov štátnej správy k občanom, aby boli rešpektované potreby a oprávnené záujmy obyvateľov územného regiónu.
- Typickým príkladom uplatňovania tohto princípu je jeho uplatňovanie v miestnych orgánoch štátnej správy.

Organizačné princípy

**SLEZSKÁ
UNIVERZITA**
FAKULTA VEŘEJNÝCH
POLITIK V OPAVĚ

- **Odvetvový princíp** požaduje, aby sa utvárali orgány štátnej správy v rámci ucelených odvetví sústavy štátnej správy.
- To znamená, že orgán štátnej správy riadi len určité záležitosti rovnakej povahy, napr. ministerstvo školstva, ministerstvo kultúry, ministerstvo zdravotníctva a pod.

- **Funkčný princíp** obsahuje požiadavku, aby sa budovali orgány verejnej správy preriezovo,
- to znamená, aby realizovali rôznorodé funkcie, ktorých prostredníctvom by sa zabezpečovali väzby medzi rôznymi odvetviami štátnej správy, napr. ministerstvo financií.

Organizačné princípy

SLEZSKÁ
UNIVERZITA
FAKULTA VEŘEJNÝCH
POLITIK V OPAVĚ

- **Kolegiálny princíp** sa vyznačuje kolektívnym rozhodovaním členov orgánu verejnej správy, napr. pri najvyššom výkonnom orgáne moci, t. j. vlády.

Organizačné princípy

SLEZSKÁ
UNIVERZITA
FAKULTA VEŘEJNÝCH
POLITIK V OPAVĚ

- **Monokratický princíp** predstavuje orgán verejnej správy s jediným zodpovedným vedúcim.
- Tento princíp je odzrkadlením právneho postavenia ministerstva ako ústredného orgánu štátnej správy.
- Minister je plnoprávnym a zodpovedným vedúcim ministerstva. Do jeho pôsobnosti patrí využívanie všetkých opatrení, ktoré má k dispozícii na zabezpečovanie úloh ministerstva.

Organizačné princípy

SLEZSKÁ
UNIVERZITA
FAKULTA VEŘEJNÝCH
POLITIK V OPAVĚ

- **Volebný a vymenúvací princíp** predstavuje spôsob ustanovenia osôb do funkcií v jednotlivých správnych orgánoch.
- **Volebný princíp** sa uplatňuje najmä v územných samosprávnych orgánoch (napr. voľby starostu, voľby predsedu vyššieho územného celku) a
- **vymenúvací princíp** v ústredných a miestnych orgánoch štátnej správy (vymenúvanie ministrov, prednostov).

Organizačné princípy

SLEZSKÁ
UNIVERZITA
FAKULTA VEŘEJNÝCH
POLITIK V OPAVĚ

- **Centralizačný princíp** zvyrazňuje požiadavku, aby sa v sústave centrálnej štátnej správy budoval jeden orgán štátnej správy.
- Opakom je princíp **decentralizačný**, pri ktorom sa uplatňujú požiadavky vybudovania jedného centrálného orgánu a viacerých orgánov na **nižších stupňoch verejnej správy**, ktoré nie sú vo vzťahu podriadenosti a nadriadenosti.

- **Dekonzentralizačný princíp** umožňuje **vecné rozdelenie úloh štátnej správy** (najmä z pohľadu správnej činnosti) do **viacerých nepodriadených orgánov**. V takomto prípade ide o **horizontálnu dekontralizáciu**, rozdelenie správnej činnosti medzi vyššie a nižšie organizačné články verejnej správy, čiže ide o **vertikálnu dekoncetralizáciu**.
- napr. ministerstvá, okresné úrady ..

**SLEZSKÁ
UNIVERZITA
V OPAVĚ**

Ďakujem za pozornosť

PhDr. Matúš Vyrostko, PhD.
matus.vyrostko@fvp.slu.cz